

§ 71-tilsynet deltager desuden i konferencer m.v., som angår emner inden for tilsynets sagsområder.

De generelle og konkrete sager giver sammen med besøgene, møderne og konferencerne bl.a. anledning til, at tilsynet retter henvendelse til og stiller spørgsmål til ministre og andre.

3. Udtalelser

§ 71-tilsynet kommer med sin vurdering af forhold, der vedrører behandlingen af administrativt frihedsberøvede. F.eks. kan tilsynet udtale kritik og komme med anbefalinger og henstillinger. Typisk sker det enten i forbindelse med behandlingen af en konkret sag eller på baggrund af besøg på en institution, hvor der er administrativt frihedsberøvede personer.

§ 71-tilsynet kan derimod ikke træffe afgørelser i konkrete sager, behandle en klage eller tage stilling til, om en beslutning om administrativ frihedsberøvelse er rigtig eller forkert.

4. Sammenfatning

§ 71-tilsynet er nedsat i henhold til grundloven for at føre tilsyn med behandlingen af de personer, som administrativt er berøvet deres frihed.

§ 71-tilsynet bestræber sig i hele sin virksomhed på at føre dette tilsyn på en sådan måde, at behandlingen – i vid forstand – af de administrativt frihedsberøvede personer til stadighed forbedres såvel på det konkrete som på det generelle plan.

1. Indledning

Tilsynet har i løbet af folketingsåret 2007-08 holdt 10 møder.

Tilsynets arbejde har i år været delt op i to perioder på grund af folketingsvalget i november 2007

Tilsynets drøftelser i år har været præget af drøftelser om forholdene for mindreårige på børne- og ungdomspsykiatriske afdelinger, når de udsættes for tvang. Drøftelser, der vil fortsætte i det kommende folketingsår.

Eftersom der efter valget kom en ny sammensætning af § 71-tilsynet, holdt tilsynet bl.a. møde med Folketingets Ombudsmand for at høre om ombudsmandens arbejde inden for det psykiatriske område.

Tilsynet har endvidere været på tilsynsbesøg på to psykiatriske afdelinger i år: Psykiatrisk Center Hvidovre og Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center Glostrup.

Tilsynet har endvidere holdt møde med Dansk Psykiatrisk Selskab og Danske Regioner. Tilsynets medlemmer har endvidere haft lejlighed til at deltage i konferencer m.v.

De generelle og konkrete sager, der løbende har været i tilsynet, har sammen med besøgene, møderne og konferencerne givet anledning til, at tilsynet har rettet henvendelse og stillet spørgsmål til bl.a. ministeren for sundhed og forebyggelse, justitsministeren og forskellige regioner og kommuner.

2. Konkrete sager

Tilsynet har i løbet af folketingsåret modtaget henvendelser fra og om enkeltpersoner, der administrativt er berøvet deres frihed. En del af disse henvendelser vedrørte spørgsmål, som ligger uden for tilsynets kompetence, herunder spørgsmål om lovligheden af selve frihedsberøvelsen. Andre sager har tilsynet fundet det mest hensigtsmæssigt at henvise eller videresende til de administrative klage- eller tilsynsmyndigheder på det pågældende retsområde. Tilbage er et antal sager vedrørende selve behandlingen under frihedsberøvelsen. Tilsynet har behandlet disse sager.

3. Henvendelser og spørgsmål til ministre og andre

3.1. Bæltefiksering af mindreårig

Drøftelserne i tilsynet om forholdene omkring mindreårige, når de udsættes for tvang efter psykiatriloven fik tilsynet til at bede ministeren for sundhed og forebyggelse om at redegøre for reglerne om brugen af tvang over for mindreårige, herunder forældremyndighedsindehaverens rettigheder i den forbindelse til f.eks. at besøge deres barn under bæltefiksering. Ministeren svarede i den forbindelse:

»Jeg går ud fra, at der i spørgsmålet sigtes til anvendelsen af tvang i forbindelse med indlæggelse på psykiatrisk afdeling, da der i spørgsmålet henvises til en situation, hvor et barn er bæltefikseret.

Jeg kan oplyse, at der i lov om anvendelse af tvang i psykiatrien (psykiatriloven), som regulerer anvendelse af tvang i forbindelse med indlæggelse på psykiatrisk afdeling, ikke opereres med aldersgrænser. Det er således f.eks. ikke et krav, at en person skal være myndig. Det betyder, at der kan være situationer, hvor der kan anvendes tvang over for personer, der er under 18 år.

Psykiatriloven regulerer anvendelsen af forskellige former for tvangsforanstaltninger, f.eks. tvangsindlæggelse, tvangsmedicinering, tvangsfiksering, anvendelse af fysisk magt m.v. Anvendelsen af disse tvangsforanstaltninger kan alene finde sted, når lovens materielle kriterier for anvendelsen af foranstaltningerne er opfyldt.

Specifikt vedrørende tvangsfiksering kan jeg oplyse, at denne form for tvang kun kan anvendes, i det omfang det er nødvendigt for at afværge, at en patient udsætter sig selv eller andre for nærliggende fare for at lide skade på legeme eller helbred, at en patient forfølger eller på anden, lignende måde groft forulemper medpatienter, eller for at afværge, at en patient øver hærværk af ikke ubetydeligt omfang.

Ved udøvelsen af tvang skal det såkaldte mindste middels princip tages i betragtning. Det indebærer bl.a., at tvang ikke må benyttes, før der er gjort, hvad der er muligt for at opnå patientens frivillige medvirken, og at mindre indgribende foranstaltninger skal anvendes, hvis disse er tilstrækkelige.

Forældremyndighedsindehaverens rettigheder til f.eks. i forbindelse med bæltefiksering at besøge barnet er ikke reguleret i psykiatriloven. Dette spørgsmål, herunder evt. regulering heraf, hører som andre spørgsmål vedrørende besøg, besøgstider m.v., under sygehusmyndigheden.«